UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

3 Tu naturalem non jungito spirituali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

ceſſe fuerit facere, liberè conceditur. Vnde ſi ſupradictus genitor filium ſuum corpore morientem aſpiciens, ne animam perpetua morte pereuntem dimitteret, ſacri unda baptiſmatis lavit, ut eum de poteſtate auctoris mortis & tenebrarum eriperet, & in regnum Chriſti jam regnaturum *a* ſine dubitatione tranſmitteret, bene feciſſe laudatur: & idcirco ſuæ uxori ſibi jam legitimè ſociatæ, impune, quamdiu vixerit, judicamus manere conjunctum, nec ob hoc contra præfatas auctoritates divinas aliquatenus ſeparari debere *b*.

¶ *Epiſtola Ioannis octavi, ex qua ſumptum eſt hoc caput, extat in bibliotheca Vaticana, ſcripta Anſelmo Lemovicinæ eccleſiæ Epiſcopo, & in concilio Ticinenſi, tempore ejuſdem Ioannis cum legatis ipſius, & magna parte Epiſcoporum Italiæ & Galliæ habito, in ſubſcriptionibus eſt,* Anſelmus Lemovicenſis eccleſiæ Epiſcopus. *Itaque emendatum eſt,* Lemovicinæ, *cùm antea legeratur,* Lemoſinæ.

1 ¶ Omittendum] *Sic emendatum eſt ex aliquot vetuſtis, epiſtola ipſa, & Ivone. Infrà etiam 34. quæſt. 1. & 2. c. 1. Leo eiudem verbis utitur,* omittendum eſt, & inculpabile judicandum. *quem imitari videtur Ioannes voluiſſe. In vulgatis erat,* dimittendam non eſſe.

3 pars. *Filia* c *dicitur ſpiritualis non ſolùm ejus, qui accipit, ſed etiam ejus qui trina merſionis vocabulo eam ſacro baptiſmate tingit. Dicitur etiam ſpiritualis filia ſacerdotis, quæ ei peccata ſua confitetur. Harum omnium flagitioſa conjunctio eſt, & eadem pœna plectenda.*

C. VIII. ¶ *Par pœnitentia ei indicitur, qui ſpiritualem filiam, & pœnitentialem ſuam violare monſtratur.*

Vnde Symmachus Papa *ait.*

OMnes *d,* quos in pœnitentia ſuſcipimus, ita noſtri ſunt ſpirituales filii, & ipſi, quos vel nobis ſuſcipientibus, vel trinæ merſionis vocabulo mergentibus, unda ſacri baptiſmatis regeneravit. Sylveſter quoque docens, admonet unumquemque ſacerdotem, ut nullus cauſa fornicationis ad ſuam pœnitentialem accedat: quia ſcriptum eſt. [Omnes, quos in pœnitentia accipimus, ita filii noſtri ſunt, ut in baptiſmate ſuſcepti.] Quapropter hoc ſcelus ſi quis perpetraverit, non ſolùm dignitatis honorem amittat, verùm etiam uſque ad exitum vitæ jugi pœnitentiæ ſe ſubdat.

C. IX. ¶ *De eodem.*

Item Cœleſtinus.

2. SI *e* quis ſacerdos cum filia ſpirituali fornicatus fuerit, ſciat ſe grave adulterium commiſiſſe. Idcirco fœmina ſi laica eſt, omnia derelinquat, & res ſuas pauperibus tradat, & converſa in monaſterio Deo uſq; ad mortem ſerviat. Sacerdos autem, qui malum exemplum dedit hominibus, ab officio deponatur, & peregrinando duodecim *f* annis pœniteat, poſtea verò ad monaſterium vadat, ibiq; cunctis diebus vitæ ſuæ Deo ſerviat.

C. X. ¶ *De eodem.*

Item *g*.

NOn *h* debet Epiſcopus aut Presbyter commiſceri cum mulieribus, quæ ei ſua fuerint confeſſæ peccata. Si fortè (quod abſit) hoc contigerit, ſic pœniteat, quomodo de filia ſpirituali, Epiſcopus quindecim annos, Presbyter duodecim, deponatur: ſi tamen in conſcientiam populi devenerit.

His itaque auctoritatibus apparet, quòd ſive proprium, ſive tantummodo viri filium mulier de ſacro fonte ſuſceperit, non ideò à viro ſuo eſt ſeparanda. Quod & de viro ſimi[illegible] *oportet intelligi.*

a *al. regeneraturam.* b *al. debuiſſe.* c *Sent. ibid.* d *Sent. ibidem.* e *Polyc. l. 4. tit. 39.* f *al. quindecim.* g *al. Idem.* h *Polyc. ibidem.*

QVÆSTIO II.

SPonſalia *ante ſeptennium contrahi non poſſunt. Solo enim conſenſu contrahuntur, qui intervenire non poteſt, niſi ab utraque* 1 *parte id intelligatur, quod inter eos agitur. Probatur ergo ſponſalia non poſſe contrahi inter pueros, quorum ætas infirmitas conſenſum non admittit. Teſtatur hoc idem Nicolaus* Papa, *dicens.*

1 ¶ Vtraque] *Sic eſt emendatum ex pleriſque vetuſtis, cùm antea legeretur,* alterutra. *utriuſque enim conſenſus neceſſarius eſt.*

C. I. ¶ *Ante tempus conſentiendi conjugium contrahi non poteſt.*

VBi non *a* eſt conſenſus utriuſque, non eſt conjugium. Ergo qui pueris dant puellas in cunabulis, & è converſo, nihil faciunt niſi uterque puerorum, poſtquam venerit ad annos diſcretionis, conſentiat 1, etiamſi pater & mater hoc violaverint & fecerint.

¶ *In Decretalibus tit. de deſponſatione impub. cap. 2. habetur initium hujus capitis, & adjiciuntur alia ex eo Nicolai reſcripto.*

1 ¶ Conſentiat] *In vulgatis codicibus ſequitur,* nec eſt conjugium, niſi ſit conſenſus utriuſque: *quæ verba abſunt à pleriſque manuſcriptis.*

QVÆSTIO III.

1 ps QVòd b *autem ſpirituales vel adoptivi filii* [illegible] *bus copulari non poſſint,* Nicolaus Papa *reſpondens ad conſulta Bulgarorum, cap. 2. teſtatur, ita dicens.*

C. I. ¶ *Qui de ſacro fonte ſuſcipitur, filius eſt* [illegible] *à quo ſuſcipitur.*

ITa *c* diligere debet homo eum, qui ſe ſuſcipit de ſacro fonte, ſicut patrem. *Item.* ¶ Eſt inter fratres & filios ſpirituales gratuita & ſancta communio, quæ non eſt dicenda conſanguinitas, ſed potius habenda ſpiritualis proximitas. Vnde inter eos non arbitramur poſſe fieri quodlibet legale conjugium: quandoquidem, nec inter eos, qui natura, & eos, qui adoptione filii ſunt, venerandæ Romanæ leges matrimonia contrahi permittunt. *Item.* Si ergo inter eos non contrahitur matrimonium, quos adoptio jungit, quantò potius [illegible] carnali oportet inter ſe contubernio ceſſare, quos per cœleſte ſacramentum regeneratio Sancti Spiritus [illegible] Longè igitur congruentius filius patris mei, [illegible] meus appellatur is, quem gratia divina potius, quàm humana voluntas, ut filius patris mei, vel frater [illegible] eſſet, elegit; prudentiuſque ab alterna corporis commiſtione ſecernimur.

C. II. ¶ *Filia ſpiritualis carnali filio nullo modo nubere poteſt.*

Item Zacharias *Epiſcopus ſervus ſervorum Dei reverendiſſimo Theodoro Epiſcopo eccleſiæ Ticinenſis.*

PItacium *d* nobis tua veneranda fraternitas obtulit, per quod ſciſcitari curaſti, ſi liceat filio, cujus pater alterius filiam ex ſacro baptiſmate *e* ſuſceperit, [illegible] ptam, id eſt, ſpiritualem ejus patris filiam (quod [illegible] crudele eſt) in matrimonio accipere, quod apud te [illegible] miter aſſeruiſti contigiſſe. ¶ Sed bene tua ſancta fraternitas compertum habet, quia Dominus præcepit [illegible]

a *Extra, de deſponſ. impub. cap. 2. Pannorm. lib. 6. cap.* [illegible] b *Sentent. 4. diſtinct. 42.* c *Sentent. ibidem. Ivo p. 1. cap.* [illegible] *& part. 9. cap. 34. Pannorm. lib. 6. cap. 113. Ivo ſerm. 1.* [illegible] *eccleſiaſticis.* d *Polycarp. libr. 6. titul. 4. Anſelmus* [illegible] *cap. 27. Ivo part. 1. cap. 307. Pannorm. lib. 6. cap. 120.* e *al.* [illegible] *fonte.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Moyſem, *a* dicens: [Turpitudinem 1 patris tui, vel matris, vel ſororis non revelabis; turpitudo enim tua eſt.] Cum 2 ergo à propria conſanguinitate jubemur abſtinere, multò magis à ſpirituali noſtri patris filia, omni excuſatione aut argumento ſepoſito, ſub nimia diſtrictione nos cavere convenit: ne in iram divini examinis incidat, ſi quis tali facinore miſtus, minimè reſtrinxerit fræna luxuriæ. Vnde & omnes 3 omninò cavendi ſunt à tali ſceleris commiſtione, ne in perpetuum pereant: ſed hunc, qui hujus pernicioſæ temeritatis auctor, animæ ſuæ ſalutem deſpiciens, impiiſſimo ſe miſcuit matrimonio, per omnia tua fraternitas ſtudeat ſeparare, & pœnitentiæ dignæ ſubmittere, quatenus ab æterna eruam *b* damnatione animam ejus lucreris.

1 ¶ Turpitudinem] *In decretis Zachariæ (quæ ſunt in ve[illegible]) & apud Anſelmum & Ivonem habentur omnia ut in [illegible] Levitici.*

2 ¶ Cum ergo] *In eiſdem decretis ſic legitur*, Turpitudinem non revelare dicitur, dum à propria conſanguinitate præcipimur abſtinere. Multò magis, &c.

3 ¶ Vnde & omnes] *Apud Anſelmum eſt*, Vnde & omnes omninò cavendæ ſunt talis ſceleris commiſtiones.

C. III. ¶ *Filio ſuo filiam, quam de ſacro fonte ſuſcepit, nullus tradere audeat.*

Item Zacharias & Deusdedit.

Non *c* oportet filiam, quam de ſacro fonte ſuſceperit, aliquando filio ſuo in matrimonium tradere; quia in divina ſententia germani eſſe inveniuntur. Si [illegible] facinore commiſtus minimè reſtrinxerit fræna luxuriæ, ab eccleſia catholica abominabitur. Sed ſi confeſſus fuerit, poſt ſeparationem ſeptem annis pœnitentiam peragat. Conſciis ſimul cum auctore *d* ſit iſta conditio: id eſt, ſimul cum cooperatoribus & conſentientibus pœniteat.

2 pars. *Filii verò, ſive ante compaternitatem, ſive poſt nati fuerint, licite conjungi poſſunt.*

C. IV. ¶ *Filii vel filiæ, ante vel poſt compaternitatem geniti, legitimè conjungi poſſunt.*

Vnde Vrbanus *ſcribit Vitali Presbytero Brixienſi dicens.*

Super *e* quibus conſulit nos tua dilectio, hoc videtur [illegible] ſententia reſpondendum, ut & baptiſmus ſit, ſi inſtante neceſſitate fœmina puerum in nomine Trinitatis baptizaverit, & quod ſpiritualium parentum filii vel filiæ, ante vel poſt compaternitatem geniti, poſſunt legitimè conjungi, præter illam perſonam, per quam compatres ſunt effecti.

C. V. ¶ *Qui ex compatre vel commatre poſt ſuſceptum filium de fonte nati fuerint, conjungi non poſſunt.*

Paſchalis *verò ſecundus poſt compaternitatem genitos copulari prohibens, ſcribit Rhegino Epiſcopo.*

Poſt *f* ſuſceptum verò de fonte filium vel filiam ſpiritualem, qui ex compatre vel commatre nati fuerint, matrimonio conjungi non poſſunt; quia leges ſæculi non [illegible] adoptivis prohibent copulari.

¶ *Anſelmus lib. 10. cap. 34. refert ferè integram hanc epiſtolam, [illegible], cujus initium eſt inc. poſt uxoris. Infrà ead. q. 4. [illegible] illud ſequitur hoc caput, & deinceps c. porrò duo[illegible] 2. & 3. Ipſius verò epiſtolæ auctorem & ipſi vitant [illegible] ſecundum.*

[*Idemus* [illegible] *libro 23. digeſtorum, tit. de ritu nuptiarum, perpen[illegible] legitur.*]

a *Levitici 18.* b *alii. erutas damnatione animas eorum.* c *Polyc. [illegible] Anſel. lib. 10. cap. 28.* d *al. actore.* e *Sentent. 4. [illegible]* f *Sentent. 4. diſt. 42. Poly. l. 6. tit. 6. Anſ. l. 10. c. 34.* [illegible]

C. VI. PALEA.

Per adoptionem quæſita fraternitas eouſque impedit nuptias, donec manet adoptio: ideoque eam, quam pater meus adoptavit, & emancipavit, potero uxorem ducere. Æquè, & ſi me emancipato, illam in poteſtate retinuerit, poterimus jungi matrimonio. Itaque volenti generum adoptare, ſuadetur, ut filiam emancipet. Similiter ſuadetur ei, qui velit nurum adoptare, ut emancipet filium.

¶ *Hæc palea habetur in aliquot vetuſtis, à quibus cæteræ abeſſe ſolent, & non diſtinguitur à ſuperiore capite.*

3 pars. *Si quis verò aliquo fortuito caſu filiam ſuæ commatris uxorem acceperit, non cogitur eam dimittere.*

C. VII. ¶ *Non cogitur quis dimittere filiam ſuæ commatris, quam duxit in conjugium.*

Vnde in Triburienſi concilio *legitur, c. 48.*

Illud *a* etiam nec canonica inſtitutione definimus, nec interdictione aliqua refutamus, ſed propter eos, qui diverſè de eo ſentiunt, hoc loco aliquid commemoramus. Si quis ſuæ ſpiritualis commatris filiam fortuito, & ita contingente rerum caſu in conjugium duxerit, conſilio maturiori ſervato eam habeat, atque honeſtè legitimo conjugio operam det.

QVÆSTIO IV.

1 ps Relictam verò compatris uxoris ſuæ nullus in conjugem ducere poteſt.

C. I.

Vnde Nicolaus Papa *ſcribit Conſtantienſi Epiſcopo Salomoni.*

Sciſcitatur *b* à nobis ſanctitas veſtra, ſi aliquis homo duas commatres habere valeat, unam poſt alteram. In quo meminiſſe debet ſcriptum eſſe: *c* [Erunt duo in carne una.] Itaque cùm conſtet, quia vir & mulier una caro per connubium efficiuntur, reſtat nimirum virum compatrem conſtitui illi mulieri, cujus matrimonio aſſumpta uxor commater eſſe videbatur: & idcirco liquet, virum illi fœminæ non poſſe jungi in copula, quæ commater ejus erat, cum qua idem fuerat una caro effectus.

C. II. ¶ *Octò annis pœniteat, qui duabus commatribus commiſcetur.*

Item ex concilio Chalcedonenſi.

Si pater & filius, aut duo fratres cum una muliere, aut ſi cum matre & filia, aut cum duabus ſororibus, aut cum duabus commatribus aliquis concubuerit, ſecundùm antiquam & humaniorem definitionem octo annis pœniteat.

¶ *In concilio Chalcedonenſi nihil hujuſmodi extat tractatum, aut definitum. Ex eo tamen refertur etiam in fragmento pœnitentialis incerti auctoris: eodemq́; modo citatur infrà c. poſt uxoris.*

C. III. ¶ *Nullus duabus commatribus commiſceatur.*

Item Innocentius *Exuperio Toloſano Epiſcopo.*

Si *d* quis ex 1 uno conjugio filium aut filiam alterius de ſacro fonte ſuſceperit, aut ad chriſma tenuerit, vel Chriſtianitatis miniſterium *e* dederit, ambo & vir & uxor compatres exiſtunt parentibus infantis; quia vir & mulier caro una effecti ſunt.

1 ¶ Et uno] *In pleriſque vetuſtis exemplaribus, & eadem collectione decretorum incerti auctoris, legitur*, ſi quis unus ex conjugio. *In epiſtola verò Innocentii Exuperio Toloſano Epiſcopo ſcripta, hoc non habetur.*

2 pars. *E contrario invenitur* in concilio Triburienſi, *cap. 47.*

a *Sent. ibid. Burch. lib. 17. c. 46. Ivo p. 9. c. 97.* b *Sent. ibid. Ivo p. 1. c. 137. & p. 9. c. 35. Pann. l. 7. c. 63.* c *Gen. 2.* d *Polyc. l. 6. tit. 6.* e *al. myſterium.*